

Kazys
BRADŪNAS
— 1917 —
GRĮŽTA Į LIETUVĄ

ONOS PAJEDAITĖS NUOTRAUKOS
POEZIJOS POSMAI – KAZIO BRADŪNO
VILNIUS, 2005

Iš Kazio Bradūno archyvo:

K. Bradūnas – studentas. 1939

Su žmona Kazimiera. 1988

Su vaikais: Lioniute, Jurgiu ir Elenute. 1988

Su vaikų šeimomis. 1998

*Mus kaip žolę, likimas išrovė,
Tiktai šaknys paliko tenai,
Kur prie upių piliakalniai stovi,
Kur sugrįžt aklas kelią žinai –
Po vargų amžinybės keliais
Ten klajūnui ramybė ateis...*

PAKELIUI

K. Bradūnas Čikagoje, Jaunimo centre. 1989

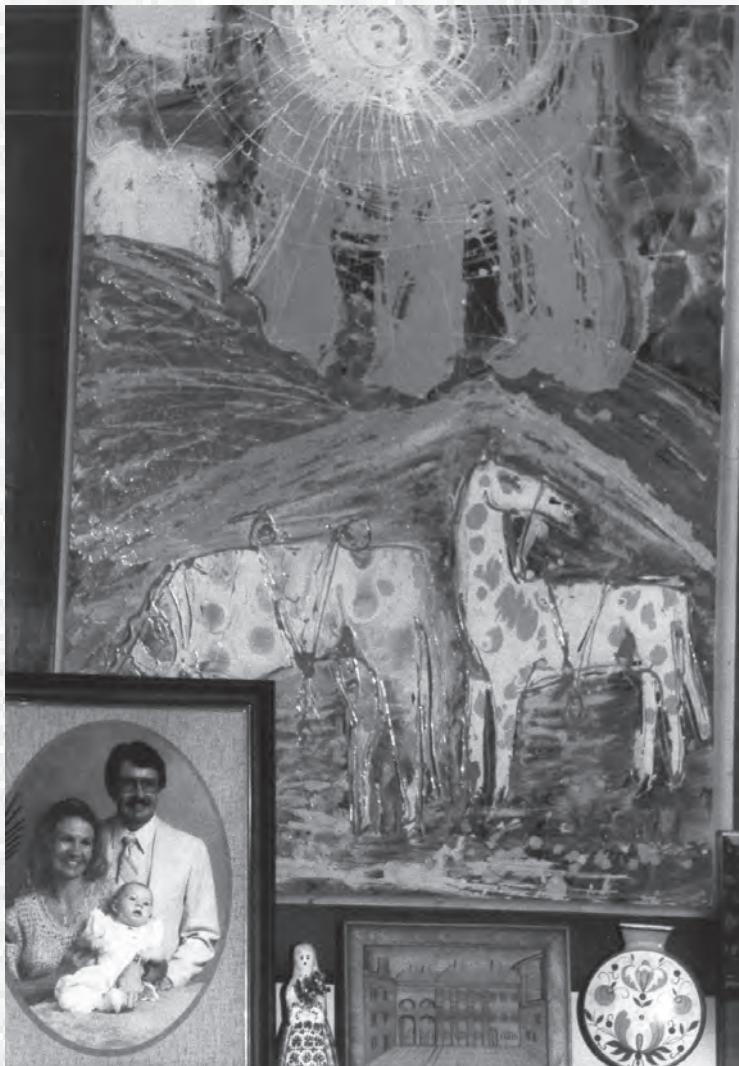
*Mus augino Pietų Lietuva,
Dvi sodybos žalioj lygumoj.
Tu man būki, man būki sava
Mano pilkojo kelio dainoj.*

*Jeigu manusios akys užgestų,
Nei dienos, nei nakties žiburių—
Tu man būki aušra, kuri vestų,
Ir aš jausiu, kad saulę turiu.*

TU MAN BŪKI SAVA

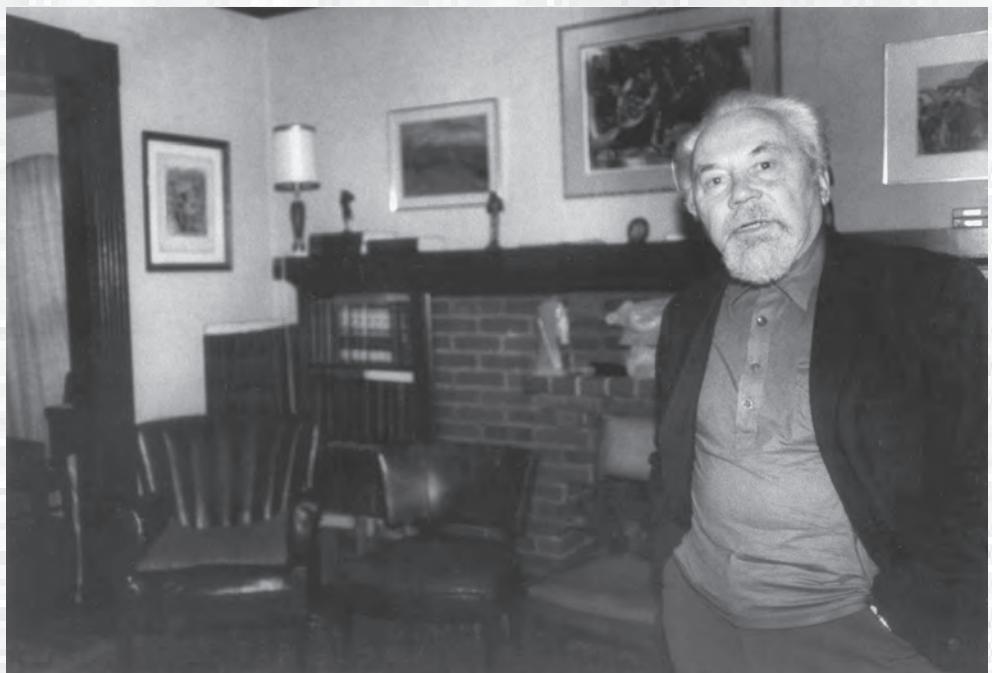
Kazys Bradūnas su žmona
Kazimiera Čikagoje. 1989

*Pasaulis didelis,
O tėviškė kaip grūdas
Po vyturio numintu grumsteliu –
Tada užpuola toks nelauktas gūdas,
Kad jau ilgiau pakelti negaliu...*

AŠTUNTASIS POKALBIS

K. Bradūno namuose Čikagoje. 1989

*Trumpas žmogaus gyvenimas
Dar greičiau trumpėja
Be tėvynės,
Tremty –
Tirpsta kaip vaškas
Po žvakės liepsna.*

PO ŽVAKĖS LIEPSNA

K. Bradūnas Čikagoje, savo
namuose. 1989

Silkutės jau nebeliko...

Čikagoje 1989 prie savo namų,
kuriuose buvo pragyventa 30 metų

*Tie metai taip išsimėtė
Po visą žemę.
Renku sunkius jų gabalus
I mažą vaiko kraitelę.*

*O ar pakelsiu?
Ir kur nunešiu?*

RENKU

*Gal ir gerai, kad nežinojom,
Kas laukia, kas ištiks,
Kad po ilgos kelionės kojom
Bus lengva, bus naktis,

Plačiai žvaigždynais pasiskleidus
Per visą žemę, kaip ir mes,
Kad vienus kažin kur palaidos,
Kitus namo parves...*

PRIERAŠAI PRIE ŠV. JONO

Iš kelionės po Lietuvą: jaunystės bičiulis E. Matuzevičius,
sūnus Jurgis, dukra Elenutė ir dukraitė Vaiva. 1990

*Jo aš laukiu vidurnakty kopose,
I juodą jūrą žvelgiu...
Tai ne pasaka... Neužkaposiu
Niekad žalčio dalgiu.*

RENDEZ-VOUS SU ŽALČIU

Neringos kopose su V. Sventicku. 1990

*Tarp Vilniaus miesto ir Karaliaučiaus
Keleliai brukavoti.*

*Tarpu Vilnelės ir tarpu marių
Knygų lapai pakloti.*

*Ant vieno lapo angelas gieda,
Antram jauteliai baubia.*

*Prie vieno lango sėdi karalius,
Prie antro – kunigaikštis.*

ANTIFONA. II

Nidoje prie Tomo Mano namelio. 1990

*Tavo rūbas, tėvyne,
Apšlakstyta krauju.
Tavo karūnoj gruzda
Vietoj rubinų
Krauko lašai.
Ir tu sėdi ant Kryžių kalno
Karališkam soste kančios,
Kur lig žemės tau nusilenkia
Ateitį atnešusi Istorija...*

ŠIMTMEČIŲ ŪGIAI

Nidoje, prie rašytojų vilos, su R. Kašausku ir E. Matuzevičiumi.
Juodkrantėje su V. Sventicku. 1990

*Nusivaikščiojau, nusiklajojau –
Kur dabar galvą priglausti?*

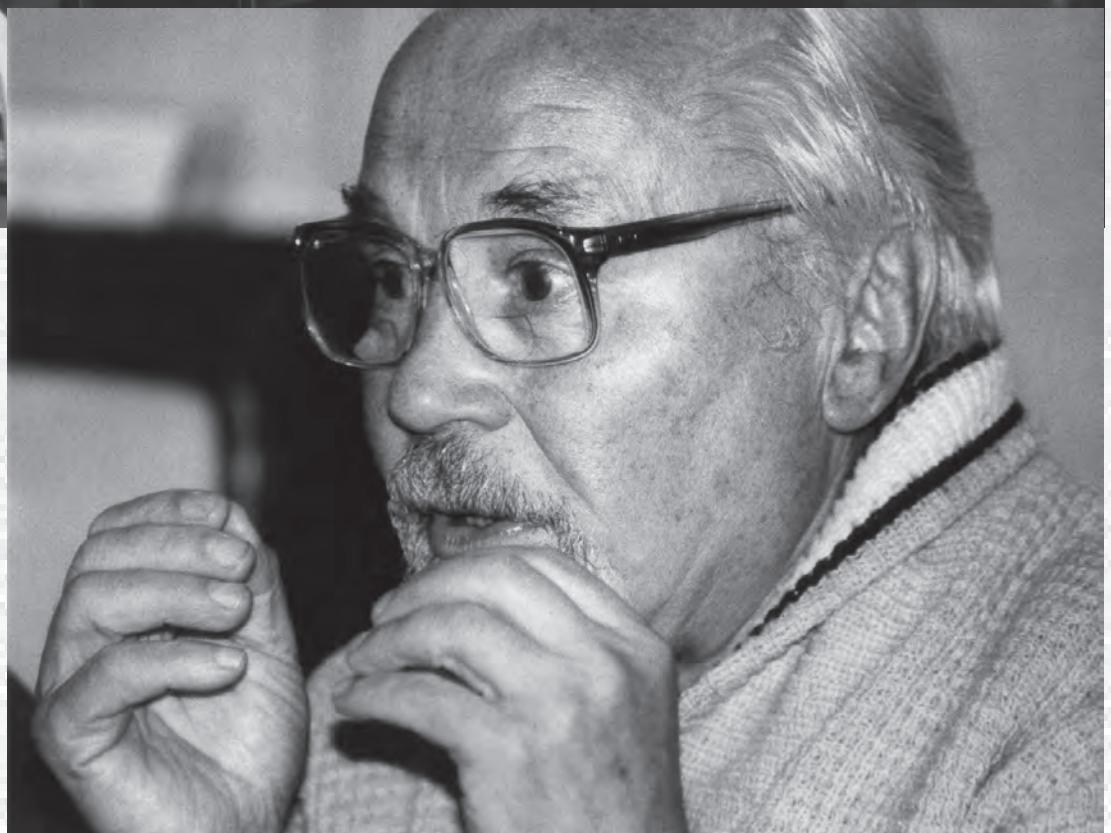
*Tai sustodamas ir atsiklaupdamas
prašau žemės, dangaus ir Dievulio*

*Paklot patalą pilkojo grumsto
Trumpam vyturėlio miegui –*

*Ten, kitame pasauly,
Noriu anksti atsikelti.*

ANTIFONA, III

Poezijos vakare Nidoje. 1990

*Kas pasaka, kas realybė?
Kas gi šviesa, kas tamsa?
Kas akimirka, kas amžinybė?
Kas perlai, o kas rasa?*

ANTROJI FŪGA. I

Su dukraite Vaiva Raganų kalne Juodkrantėje. 1990

*Dabar žvėris mauroja
Prie pat medinės
bažnytėlės durų.
Bet jos viduj,
Lyg amžių pačioje širdy,
Vaikų giedojimas...
Ir man atrodo,
jog tarp jų girdžiu
Jauno Mačernio balsą*

PRIERAŠAI...

Žemaičių Kalvarijoje susitikime su moksleiviais, 1990

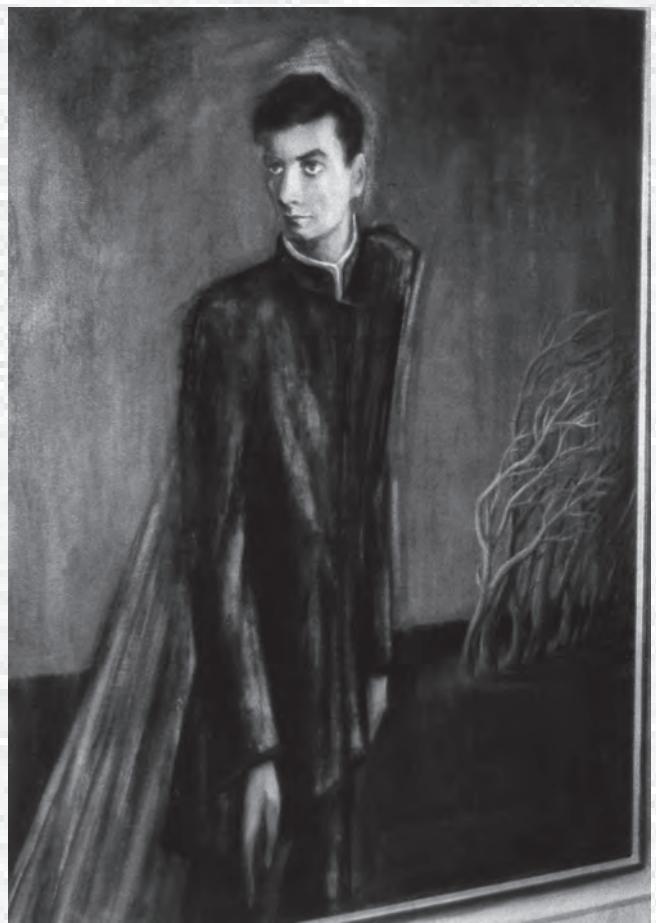

Šarnelė. Prie studijų draugo V. Mačernio kapo. 1990

*Tu, žmogau,
gyvenimo išsiilges
amžino, –
neamžinas esi.*

UŽRAŠAS ANT KAPO

*Ateina didelė epocha
Ir laiką perlaužia pusiau.
Jau vynuogės aukojimui prinoko,
O kraujas laša dar tamsiau.*

*Ir niekas jau sudrumst negali
Tū apeigų rimities.
Dedu ir savo donio dalį
Šalia gyvybės ir mirties.*

PRIERAŠAI

Literatūros vakare Šiauliouose. 1990

*O kryžiai auga kaip giria,
Subėgdamai į kalną,
I piliakalnio delnus.*

*Tik paklausyki vakare,
Kaip kryžiai kalba
Medžių ošimo maldą
Medinėm Dievo lūpom,
Palinkę į Aušros vartus,
I Vilniaus pusę...*

*Kai vėl į dangų atsitiesia,
Debesimis lapoja.
O piligrimo koja,
Įmynus žemén kraujo lašą,
I kalną kryžių neša.*

PRIERAŠAI...

Į Kryžių kalną netoli Šiaulių. 1990

*Mano tauta,
Lyg persautas šuo,
Unkščia laižydama
Kruviną Nemuno krantą.
Ir mano ilgesys
Paskutiniąją dieną
Nubėgs ir atsiguls, kaip šuo,
Prie tuščių namų slenkscio.*

IŠTIKIMYBĖ

Alfonso Nykos–Niliūno téviškėje. 1996

Sudeikiuose prie J. Girniaus kapo, 1996

*Ikalti į Sibiro gruodą,
Ibridę į stepių smėli,
Užkopę į Alpių pašlaites
Ir Škotijos kalvas,
Prie Amerikos Didžiujų ezerų,
Pacifico pakrantėje,
Žemės gale – Australijoje
Ir Čiurlionio „Žemaičių kapinaitėse“
Stovi lietuviški kryžiai
Ir pasaulio platybėse
Lengvai susišaukia.*

PASAULIO PLATYBĖSE

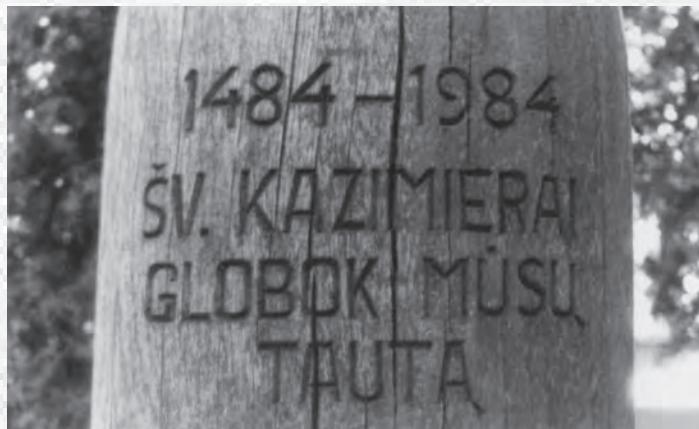
*Mano didis, mano meilės Dieve,
Neatsuki veido man baugaus,
Nenuplėški, kaip nuo medžio žievę,
Amžinybę nuo manęs – žmogaus.*

*Kaip aš būsiu, kaip toks baisiai nuogas,
Veriančioj visatos akyje –
Pasilenk, nuskink lyg įsauleje uoga,
Kad sutirpčiau tavo burnoje.*

PASILENK

Užpaliuose, prie stebuklingo Krokulės šaltinio. 1996

*Po šešiasdešimt metų žemėje,
Kada, atrodo, jau buvau
Ir vyturiu, ir akmeniu,
Medžiu ir grūdu,
Duonos rieke ir vyno gurkšniu,
Yra ko džiaugtis ir gailėtis.*

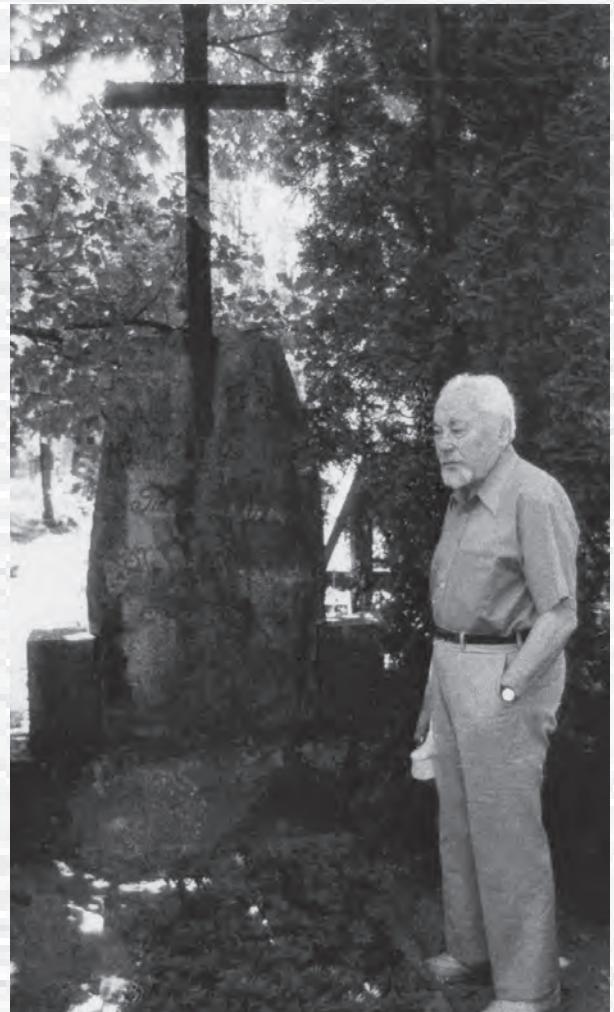
PO 60

Užpaliai: koplystulpiai Šv. Kazimierui ir Florijonui. 1996

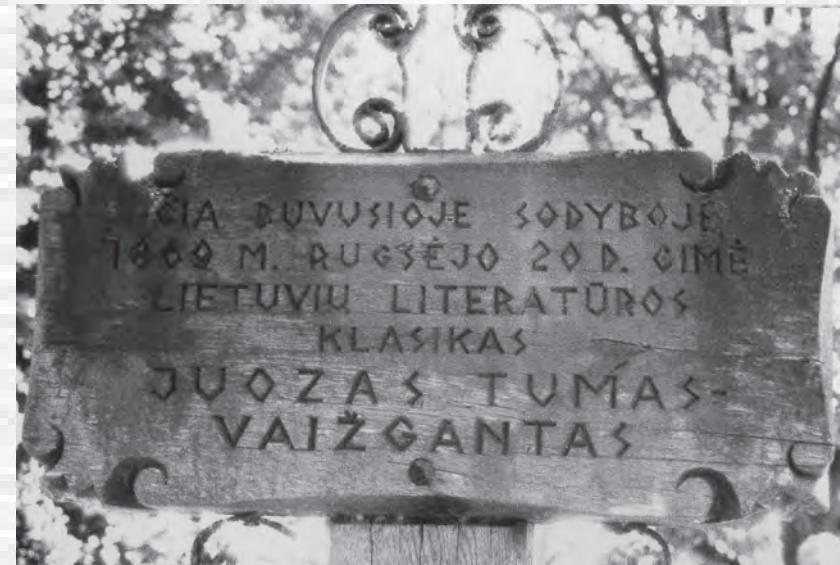

Šlamėk beržais, ramus kapų kalneli,
Tyliai tyliai, kad nepabustų čia miegą.
Barstyki, klok auksiniaiš lapais kelią –
Ramybė eina, nesibaigianti, ilga.

KAIMO KAPELIUOS

Kamajai. Prie A. Strazdo paminklo ir kapo. 1995

Melaišiuose, Vaižganto gimtinėje.
Ant Juodonių piliakalnio. 1995

*Kai saulelė leisdamosi palenda
Po juodujų debesų skara,
Tokią šventą, tokią trumpą valandą
Nežinai, ko ieškai, ko nėra...*

VAKARIENĖS DŪMAS

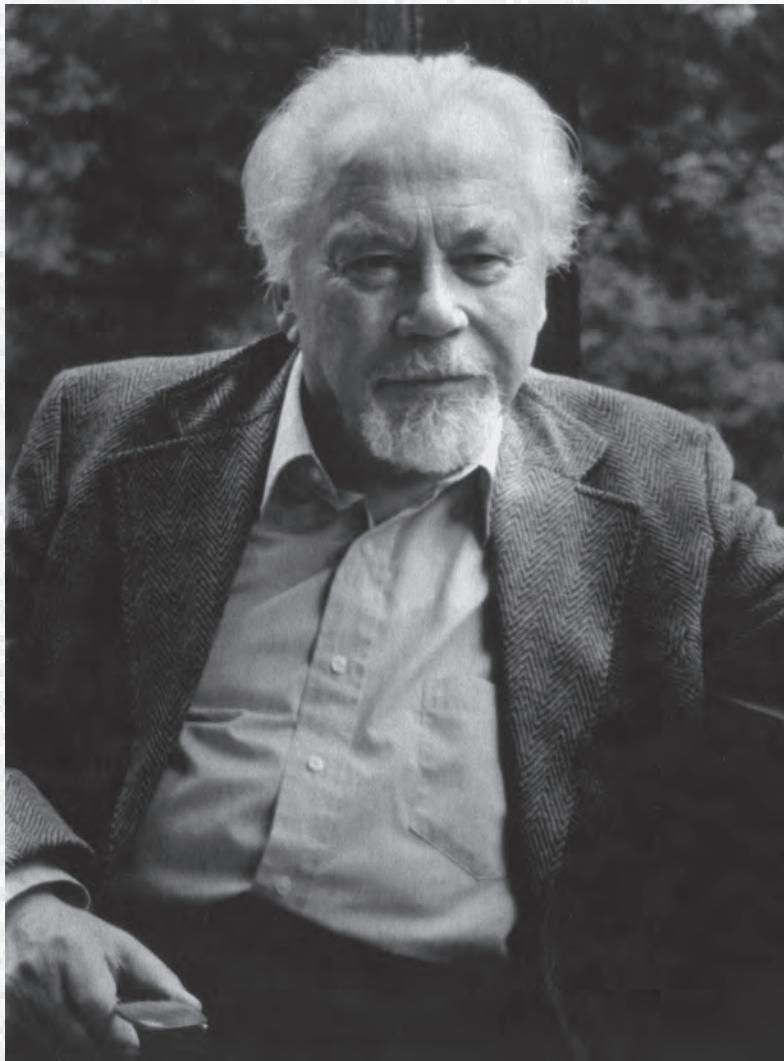
Pasaulyje tapai klajūnu,
Ir tévišké ne tau, ne ta.
Kur tu dabar nuvesi sūnų
Paliesti žemę. Ji šventa.
Gerieji žmonės dar tau rodys:
Tu čia, tu ten, tu aplamai,
O pasilieka tiktai Žodis
Tavo vieninteliai namai.

VIENINTELIAI NAMAI

Anykščiuose. Prie A. Baranausko paminklo.
J. Biliūno téviškėje Niūronyse. 1995

*Prie smėlio kalnelio
Laukai dar žaizdoti,
Klaupiuosi ant kelių
Tau kojų mazgoti.*

*Pavargus, paliegus
Ir džiaugsmo nemačius –
Néra čia jau nieko,
Tik žvaigždės tos pačios.*

VAKARAS TĖVIŠKĖS LAUKUOS.

1995 m. vasarą pas Nijolę prie Šventosios

Trakų pilyje. 1995

*Kadaise prie jauno
Ir amžino šaltinio
Vasaros vakarą
Velėdavo laumės.
Susėsdavom priešpiliuos
Pasiklausyt,
Kaip gražiausios dainos
Vandenų teliuškavimo.*

SKALBĖJOS

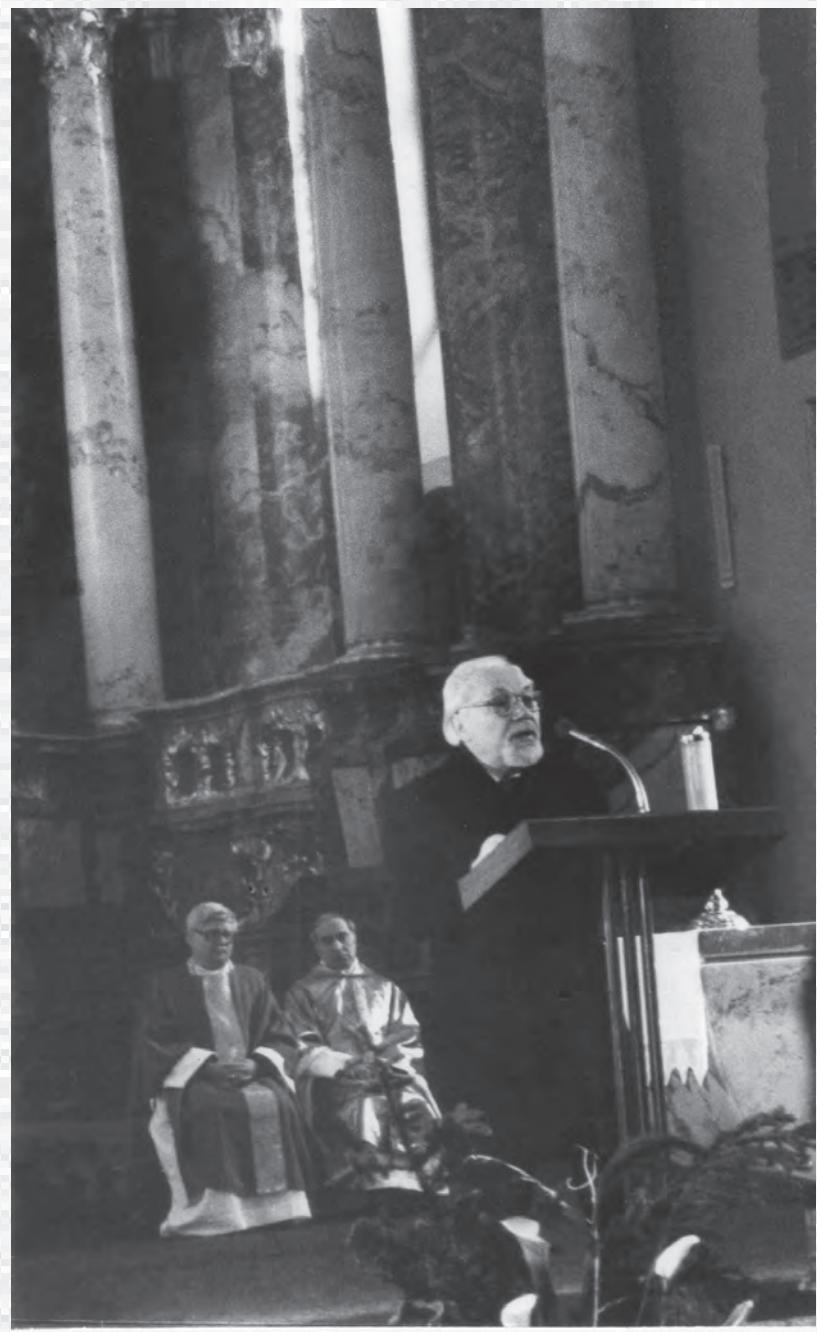
Tik suplojo rankomis tévas,
Ir atbégo gražūs žirgai.
– Ko neédat žalios žolēs,
Ko negeriat marių vandenio?

Ir stovi žirgai,
Né galvų nepakelia.
– Kaip mumis ésti žalia žolé,
Kaip mumis gerti marių vandenai –
Nuo qžuolo eina kraujo laštakis
I miško gilumą.

PARTIZANU BALADÉ

Prie Televizijos bokšto. 1995

*Bažnyčios durys atsidarė,
Dundėjo būgnai
Ir varpai skambėjo.
Ir man atrodė,
Jog daugybės metų –
Viso gyvenimo
Tartum nebūta*

JONINIŲ PROCESIJA PAJEVONY

Poezijos valandėlė Šv. Kazimiero bažnyčioje. 1992

„Kryžiaus kelai“ dėl Téviškės atgavimo. 1996

*Bruzgynuose
Tarp dilgelių ir gruzdo
Tik slenkščio cementinė nuolauža,
Kur stovėjo namai,
Degė ugnis,
Kvepėjo duona.*

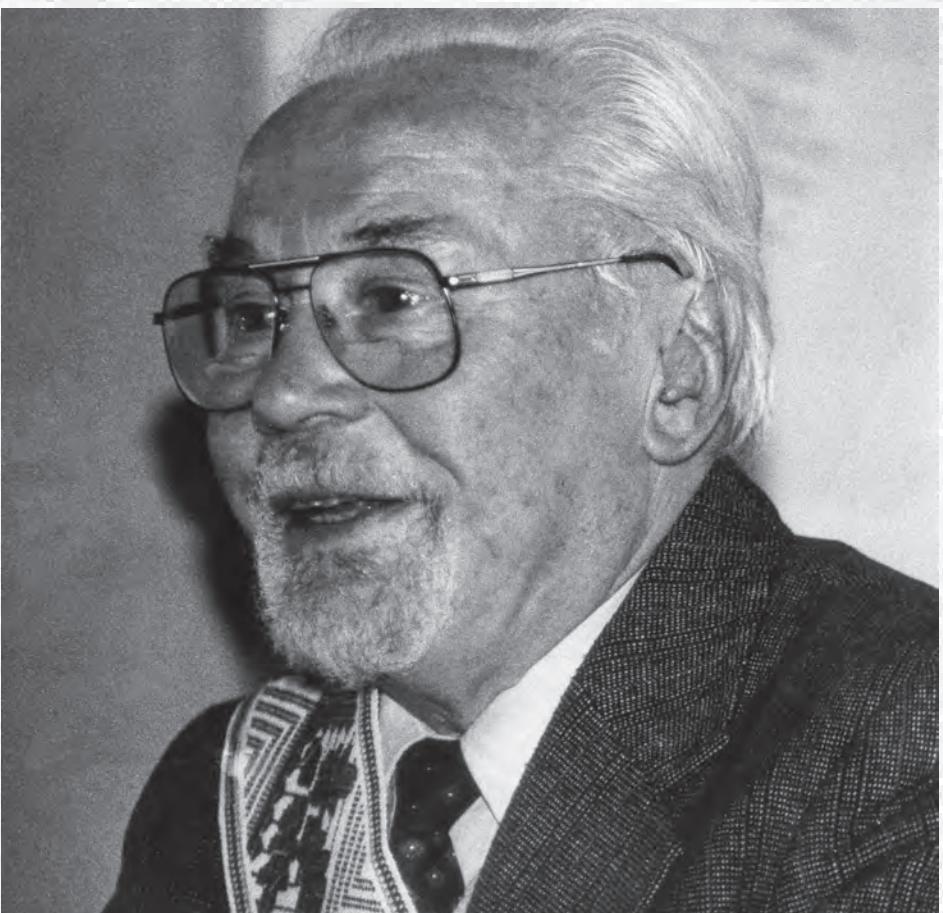
*Dabar aplinkui
Tokia tuštuma,
Tokia sunki ir neaprėpiama,
Kad apsakyti žodžio nerandu...*

TÉVIŠKĖS VIETOJE

Poezijos vakaras Pasvalyje. Apsilankymas Krinčine. 1996

*Jau leidžiasi saulelė
Tamsiuosna debesysna
Už urokštų kalnelių...*

*Saulele riduole,
Padék man gedéti
Praéjusios dienos,
Viso trumpo gyvenimo.*

SAULÉLEIDIS

80-mečio minėjimas Rotušėje. Sveikina kun. K. Matulionis, Seimo pirm. V. Landsbergis. 1997

Bet ir laimė, mano Dieve, liejas,
Kaip žvaigždynas pro skliautų kraštus.
Visą buitį aš įsimylėjės –
Ašaras ir juoką, kol baugštus,
Paliestas jos šaukiančiojo piršto,
Išeinu, varteliams nesugirgždant...

IŠ TO PAČIO RAUGO

80-mečio minėjimas Maironio muziejuje Kaune. Pokalbis su Titu Antanaičiu. 1997

Šiaurės vasarų trumpas trapumas –
Žiedų ir grūdų valanda.
Dega saulėje rožių krūmas,
Linksta žemén varpų branda.

Dieve,
Kur mano sielą
Padėsi po saulės laidos?
I dangų pilnatis kyla –
Lauk valandos.

ŠIAURĖS VASARA

Po vakaro Kaune. 1997

Su E. Matuzevičiumi ir V. Sventicku. 1990

Su K. Almenu ir D. Sadauskų. 1998

Su Just. Marcinkevičiumi. 1997

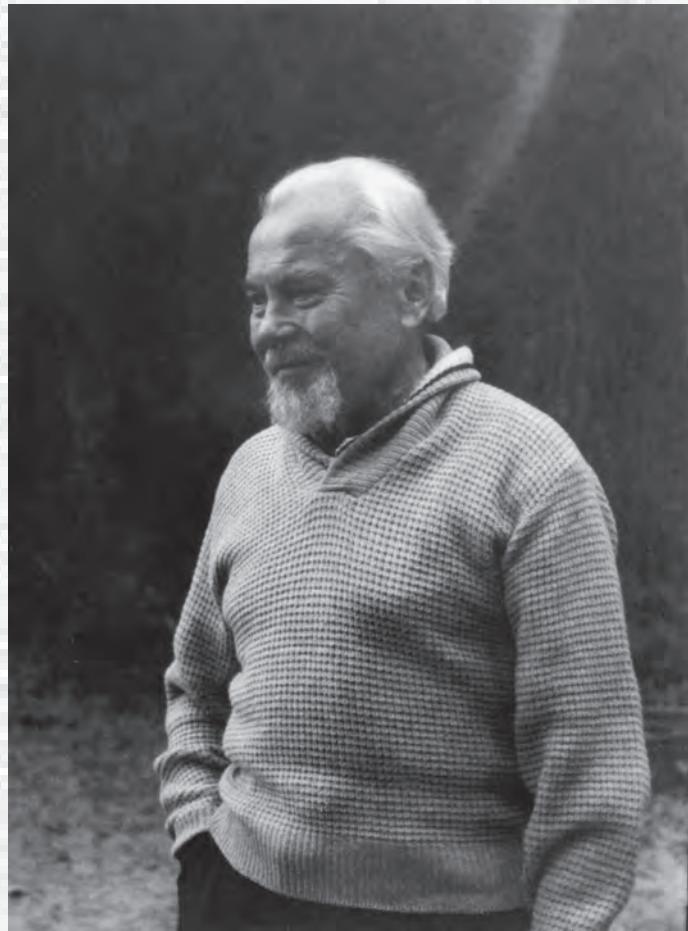
*Pačiame būties pakylėjime,
Kai saulė zenitą pasiekia,
Šventoj ir maldingoj kelionėj
Mudu perlaužėm duonos riekę,*

*Dalindamies pusiau...
Argi bus dar šviesiau,
Kaip tą valandą,
Kai duoną tiesiau
Iš dangų, iš kaimų, iš laukų,
Kalbėdamas grūdo burtažodį,
Kaip viso gyvenimo auką.*

FINALE

Po Valstybinės premijos įteikimo Rotušėje. 1993

*Eisiu ilsėtis...
Eisiu sapnuoti
Karietą, žirgus,
Smuklininką ir pinigus,
Pagaliau ir save patį,
Visus darbus užbaigus...*

TROBELĖ

Minint M. K. Čiurlionį Operos ir baletų teatre. 1995

1964

1967

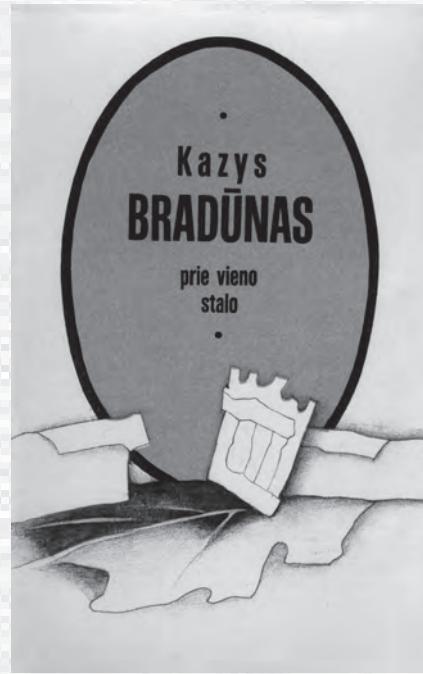

KAZYS BRADUNAS
DONELAIČIO KAPAS

1970

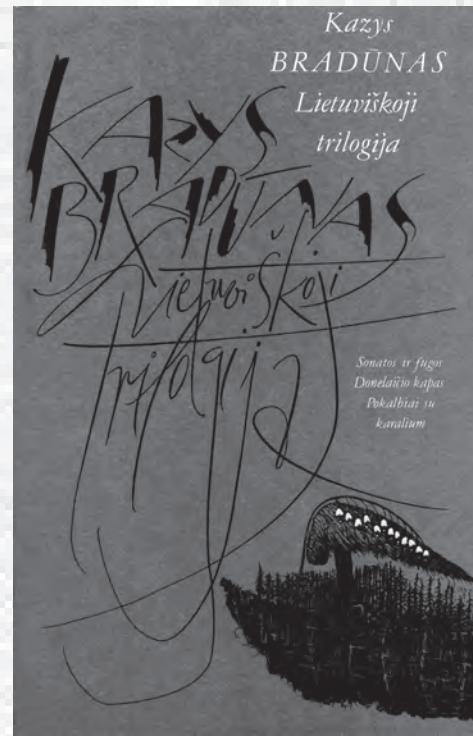
1990

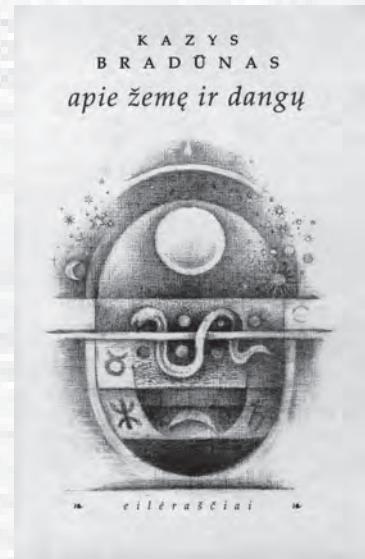
1990

1992

1994

1997